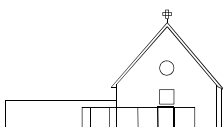


JOEL

INNEHÅLL

Bakgrund	2
Löpande kommentar	3
Sammanfattning	6
Joels bok och NT	7



PROFETEN JOEL

(Lars Mörling 2018)

BAKGRUND

Författare

Joel Petuels son. Vi vet inte vem Joel var.

Mottagare

Juda, det södra riket som hade Jerusalem som huvudstad. Boken nämner Jerusalem och templet (3:1), offren i Herrens hus (1:9) samt Sion, som var ett namn på Jerusalem (2:1, 15).

Datering

Joels bok är mycket svårdaterad eftersom ingen kung är nämnd och inte stormakterna Assyrien eller Babylon, som hotade området i över två hundra år. Det finns förslag på datering från 850-400 f.Kr. Jag har anslutit mig till en hypotes från Illustrerat Bibellexikon och daterar boken 830-820 f.Kr. när prästen Jojada styrde landet genom barnkungen Joash:

- Ingen kung är nämnd.
- Avgudadyrkan nämns inte.
- Gudstjänsten är ordnad och knuten till templet i Jerusalem.
- Erövringen av landet är inte ett historiskt faktum utan ligger i framtiden.
- Landets fiender var de fenisiska städerna Tyrus och Sidon, Egypten, Edom samt filistéerna.
- Stormakter som Assyrien, Babylon eller Persien nämns inte.

Situationen

Vi förutsätter att vi befinner oss i Joash tidiga regering när prästen Jojada styrde och Joash ännu var ett barn.



Riket delades år 931 f.Kr. Runt Israel och Juda låg flera småriken

Efter drottning Attaljas 6-åriga skräckvälde (841-835 f.Kr.) med avrättningar och Baalsdyrkan, så störtades hon slutligen av prästen Jojada (2Krön 23:1-15). Han gjorde den sjuårige Joash till kung. Joash var den enda son från Davids släkt som klarat sig undan Attaljas mord på kungasönerna (2Krön 22:10-12). Joash hade från början ingen reell politisk makt, utan den hade prästen Jojada.

Jojada satte genast igång med att rensa bort avguderiet från landet (2Krön 23:16-17). Han såg till att tempeltjänsten kom igång (2Krön 23:18-20) och att templet restaurerades (2Krön 24:1-14).



En stele från 800-talet f.Kr funnen 1993 i Dan i Israel. Stelen är skriven på arameiska av Arams kung Hasael (842-805 f.Kr). På stelen säger Hasael att han besegrade Israels kung Joram och Judas kung Ahasja från Davids hus. Det slaget skedde 841 f.Kr (2Kung 8:28-29). Ahasja var pappa till Joash och son till Attalja.

Teman

Herrens dag, som i boken är en domedag, men som även är en dag av hopp för dem som följer Herren.

- Landet hade drabbats av en svår naturkatastrof. Gräshoppsvärmar hade ätit upp allt grönt (1:4). Därefter hade en torka tagit resten av växtligheten (1:12, 17).
- Invasionen av gräshopporna tjänade som bakgrund till profetior om en kommande invasion av ett främmande folk, på Herrens dag (2:1-11).
- Folket kallades till fasta och omvändelse (1:14-20, 2:12-17).
- Om folket omvände sig av hjärtat skulle Herren upprätta och välsigna sitt folk. Han skulle ge seger över fienden och han skulle utgjuta sin Ande över allt kött d.v.s. alla olika slags människor (2:18-3:21).

LÖPANDE KOMMENTAR

A. En naturkatastrof har drabbat landet (1:1-7)

Joel började med att beskriva katastrofen av gräshoppor som skulle tjäna som en bakgrund för en framtida invasion.

1. Katastrofen var unik (1:1-3)

Tydligt hade en sådan invasion av gräshoppor inte drabbat landet i mannaminne. Man skulle dessutom tala om den i kommande generationer.

2. Gräshoppor blev bakgrund till en framtida invasion (1:4-7)

Joel beskrev i detalj katastrofens omfattning (1:4). Han introducerade sedan temat att en främmande arme skulle komma över landet och förgöra allt (1:5-7).

B. Folket uppmanades att sörja inför Herren (1:9-20)

1. Sorg över att matoffer och drickoffer saknades i templet (1:8-9)

Alla uppmanades att delta i sorgen, även prästerna vid templet sörjde.

2. Sorg över att en torka hade fullbordat katastrofen (1:10-12)

Det lilla som var kvar efter invasionen av gräshoppor hade torkan tagit t.o.m. fruktträden hade vissnat. Torkans omfattning beskrivs också i 1:17.

3. En landsomfattande fasta påbjöds (1:13-20)

Alla uppmanades att fasta och be på en bestämd dag. Man skulle klä sig i säcktyg och komma till templet för att ropa till Herren (1:14). Joel beskrev naturkatastrofen som ett tecken på att Herrens dag var nära (1:15).

4. Herrens dag var en dag av dom (2:1-11)

Naturkatastrofen som pekade på att Herrens dag var nära (1:15) tjänade nu som bakgrund till den verkliga katastrofen, en invasion av ett främmande folk. Invasionen skulle vara den värsta som man någonsin hört talas om (2:2). Den skulle kunna förvandla Edens lustgård till en öde öken (2:3). Den främmande armen skulle sprida död och skräck samtidigt som de skulle handla på Herrens befallning. Detta skulle vara Herrens dag (2:11).

C. Guds lösning var omvändelse (2:12-17)

1. Sann omvändelse var nödvändigt (2:12-14)

Folket uppmanades att omvända sig av hela sitt hjärta: *"Men nu, säger Herren, vänd om till mig av hela ert hjärta, med fasta, gråt och klagan. Riv sönder era hjärtan, inte era kläder, och vänd om till Herren er Gud, för han är nådig och barmhärtig, sen till vrede och stor i nåd, och han ångrar det onda."* (2:12-13).

2. Folket skulle samlas vid templet (2:15-17)

Återigen uppmanades folket i alla åldrar att delta i en helig sammankomst och prästerna skulle gråta och be.

D. Herrens löften som svar på folkets omvändelse (2:18-32)

Joels bok gör antagandet att folket faktiskt kommer att vända om till Herren, för nu vänder hela boken och resten av boken kommer att handla om Guds välsignelser över landet och folket.

1. Herren skulle beskydda dem från en grym fiende från norr (2:18-20)

Troligen syftar profetian på assyrierna som skulle komma från norr och bli en skräck för hela regionen.

2. Herren skulle välsigna folket med växtlighet (2:21-27)

Herren lovade folket en riklig överflödande välsignelse om de omvände sig av hjärtat. Denna välsignelse stod i skarp kontrast till gräshopporna och torkan.

3. Löften om Guds Ande över alla (2:28-32)

Guds löfte om Anden skulle gälla alla sorters människor: gammal som ung, män som kvinnor, fria som tjänare. Gud gav löften om profetior, drömmar och syner. Kosmiska tecken skulle visa sig innan Herrens dag skulle komma, *"den stora och skrämmande"* (2:31). Villkoret för allt detta underbara var att man skulle åkalla Herrens namn. Det verkar som om alla som faktiskt skulle åkalla Herrens namn var dem som Herren kallade. Den som åkallade Herrens namn skulle bli frälst, räddad.

(Jag kommenterar detta avsnitt i slutet av kompendiet).

E. Guds dom över Israels fiender (3:1-21)

1. Herren skulle upprätta Juda och Jerusalem (3:1-15)

Detta avsnitt skulle kunna peka på att Joel är skrivet betydligt senare när Judas fångenskap låg närmare i tiden. Samtidigt inleds hela avsnittet med att profeten blickade in i framtiden och då kan det fortfarande vara skrivet på 800-talet. *"För se, i de dagarna och på den tiden, när jag gör slut på Judas och Jerusalems fångenskap"* (3:1). Dessutom har flera översättningar inte valt ordet *"fångenskap"* i denna vers t.ex. *"öde"* i Bibel 2000, *"fortunes"* i NIV). Man ser olika översättningar av ordet på andra ställen i Bibeln och tydligen kan ordet ha denna dubbla betydelse i hebreiskan.

Hednafolken skulle ledas ner i Joshafats dal för att dömas för vad de gjort mot Juda, Jerusalem och Israel. Det är oklart om när och var denna dom skulle ske. Vi vet inte om namnet på dalen har någon koppling till Joshafat som var kung i Juda (872-878 f.Kr). Joshafat betyder dessutom *"Herren håller dom"*. Avsnittet har verser som liknar en text i Uppenbarelseboken (Joel 3:12-14, Jes 63:2-6, Upp 14:14-20).

Avsnittet nämner Tyrus och Sidon, som låg alldeles norr om Israel vid Medelhavet. De och filisteerna anklagades för att ha plundrat Juda och sålt folk som slavar. Profeten Amos påstod att Tyrus hade sålt israeler som slavar åt Edom (Amos 1:9-10). Filisteerna, som fanns sydväst om Juda, hade nyligen (c:a 841 f.Kr) plundrat Juda och Jerusalem. De hade även tagit en del fångar (2Krön 21:16-18), något som skett flera gånger under Israels historia. Herrens dag, som en dag av dom, fanns kvar men nu handlade den om Guds dom över hednafolken runt omkring Juda. Enda anledningen till att Herrens dom inte längre skulle drabba Juda var att boken förutsatte att Juda faktiskt vänt om till Herren (2:13-14, 18:20, 3:12-14).

2. Herren skulle rädda sitt folk (3:16-21)

Herren skulle tala med makt från Jerusalem så att himlen och jorden skulle bäva. Han skulle tala frälsning och välsignelse till sitt folk. Vattenkällorna i Juda skulle flöda över och en källa skulle t.o.m. rinna från templet, i skarp kontrast till torkan i landet.

Egypten och Edom skulle dömas för allt de gjort mot folket i Juda.

Boken avslutas med ett löfte om att Juda och Jerusalem ska bebos från släkte till släkte och att Herren själv ska bo där.

SAMMANFATTNING AV JOELS BOK

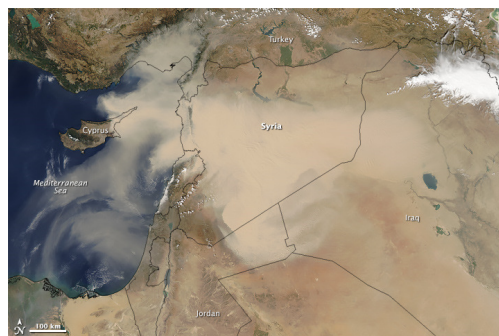
- Invasion av gräshoppor låg till grund för Guds varning för en fruktansvärd invasion av en främmande armé på Herrens dag. Gud skulle döma Juda.
- Guds lösning var sann omvändelse av hjärtat.
- Om folket omvände sig skulle Gud beskydda och rädda sitt folk.
- Gud skulle välsigna folket med regn, vattenkällor, stora skördar och han skulle en dag utgjuta sin Ande över hela sitt folk.
- Herrens dag skulle växla från en domsdag för Juda till en domsdag för hednafolken runt omkring Juda. Gud skulle beskydda Juda men förutsättningen var att folket vänt om av hela sitt hjärta till Herren.

JOELS BOK OCH NYA TESTAMENTET

1. Petrus förklarade Andens dop på pingstdagen (Apg 2)

När aposteln Petrus skulle förklara Andens dop på pingstdagen så inledde han sitt tal med ett citat från Joel 2:28-32 (Apg 2:16-21). Petrus menade att Joels profetia uppfylldes på pingstdagen. Han förstod troligen inte vidden av löftet att Anden skulle utgjas över allt kött d.v.s. alla folkslag, förrän vid "hedningarnas pingstdag" i hedningen Kornelius hus (Apg 10). Det krävdes tydligen ett änglabesök till Kornelius, en syn till Petrus, samt att Anden föll över hedningarna, för att Petrus skulle förstå att Guds löfte inkluderade hednafolken.

Joel förde fram kosmiska tecken om solen och månen (Joel 2:31). Man kan utan problem se händelserna vid påsken, himmelfärden och pingsten som en enda sammanhängande process. Petrus hänvisade också i sin pingstpredikan till själva korsfästelsen när solen förmörkades (Mark 15:33). Det är få naturfenomen som kan förmörka solen i tre timmar, men en av dem är en lokal sandstorm. När vi bodde i grannlandet Egypten i 13 år så visste vi att det kunde komma en sandstorm (khamsin) vid just den här tiden på året.



Sandstorm över Syrien

Vi vet att det kom en partiell månförmörkelse som var synlig i Jerusalem strax över horisonten den 3 april år 33, när korsfästelsen ägde rum (The Date of the Crucifixion, Humphrey, Waddington, JASA 37, 1985). Vid en partiell månförmörkelse nära horisonten ses den skuggade delen av månen som blodröd och resten som djupt orange. Långfredagens händelser måste ha varit levande för åhörarna på pingstdagen. På själva pingstdagen kom Anden som en dånande stormvind som hördes i hela området. Eldstungorna sågs kanske bara av de troende, men ett märkligt tecken var att de enkla lärjungarna kunde tala alla möjliga språk den dagen (Apg 2:1-4).



Höjdpunkten i Petrus tal var att han slog fast att Jesus var Messias (Kristus) och Herre (Apg 2:36). Joel, som Petrus citerade sa: "att var och en som åkallade Herrens namn ska bli frälst" (Joel 2:32, Apg 2:21). Eftersom Jesus var Herre så skulle de som lyssnat omvända sig och döpas i Herren Jesu Kristi namn till syndernas förlåtelse. De skulle då få den Helige Ande som gåva (Apg 2:38).

Det fantastiska är att hos Joel är Herrens namn = Jahvehs namn och hos Petrus är Herrens namn = Jesus namn. Den som åkallar Herren Jesus namn ska bli frälst. Jämför med vad Petrus sa inför stora rådet, att frälsning enbart finns i Jesus namn (Apg 4:8-12).

Förutsättningen för att undvika Guds dom på Herrens dag och istället få del av Guds välsignelse och Guds Ande var, i Joels bok, att folket omvände sig av hjärtat (Joel 2:12-13). Vi ser samma villkor på Pingstdagen där folket uppmanades till omvändelse och dop för att få förlåtelse och den helige Ande (Apg 2:28).

I Joel står det om en räddad skara i Jerusalem, av dem som Herren kallar (Joel 2:32). Petrus knöt an till det när han sa: *"Löftet gäller er och era barn och alla dem som är långt borta, **alla som Herren vår Gud kallar.**"* (Apg 2:39). Den dagen döptes 3000 personer och det fanns verkligen en räddad skara i Jerusalem.

När det gäller löftet om Anden så var alltså villkoret omvändelse och dop i Herren Jesus namn. Alla som i tro tar emot Jesus Kristus på detta sätt får den Helige Ande som gåva. De blir födda på nytt av den Helige Ande. Jesus satte själv upp tron på honom som det enda villkoret för att få del av Anden som han kommit för att ge till den som törstar (Joh 7:37-39).

2. Paulus sa att Jesus är densamme som Jahveh (Rom 10:4-13)

Som en motpol till egenrättfärdigheten ställde Paulus fram tron på Jesus Kristus. *"Ty Kristus är lagens slut, till rättfärdighet för var och en som tror."* (Rom 10:4).

Det var väldigt enkelt att ta emot Guds rättfärdighet, eftersom Kristus var lika nära som vår mun och vårt hjärta. *"Ordet är dig nära, i din mun och i ditt hjärta, nämligen trons ord som vi predikar. Om du därför med din mun bekänner att **Jesus är Herren** och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, skall du bli frälst."* (Rom 10:8-9). Ordet är Kristus (Joh 1:1, 14) och samtidigt evangeliet om Kristus.

Paulus var tydlig med att det inför Gud inte finns någon skillnad mellan judar och hedningar (Rom 10:12). För alla gäller Joelprofetian att den som åkallar Herrens namn ska bli frälst (Rom 10:13, Joel 2:32). "Herrens namn" syftar i

Romarbrevet kapitel tio på Jesus namn, medan i Joel kapitel två är "Herrens namn" detsamma som Jahvehs namn.

Både Petrus och Paulus hade alltså samma tolkning av Joel 2:32, nämligen att Jesus namn är synonymt med YAHVEHS NAMN. Därmed är Jesus Kristus sann Gud.